

Pravniški poklici - Finska

To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.
Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: [fi](#).

Ta stran vsebuje pregled pravnih poklicev na Finskem.

Pravniški poklici - uvod

Pravniški poklici na Finskem vključujejo sodnike, ki delajo na sodiščih, tožilce, odvetnike za javno pravno pomoč, odvetnike, notarje in sodne izvršitelje.

Tožilci

Organizacija

V skladu s finsko ustavo je **generalni tožilec** najvišji tožilec in vodi tožilstvo.

Tožilstvo ima dvotirno sestavo. Sestavlja ga urad generalnega tožilca, ki je osrednji organ tožilstva, in 15 lokalnih tožilskih uradov s 50 službenimi uradi. Finsko tožilstvo ima 581 članov osebja, od tega 381 tožilec.

Glavni okrožni tožilci vodijo lokalne tožilske urade. Prav tako obstajajo namestniki vodij in okrožni tožilci. Nekatere tožilske enote imajo mlajše tožilce, ki se usposablajo za dolžnosti tožilca.

Vsi zgoraj navedeni so **splošni tožilci** in so z nekaj izjemami pristojni za vlaganje obtožnic zaradi vseh kaznivih dejanjih, storjenih na območju njihove pristojnosti. Posebni tožilci, kot sta parlamentarni varuh človekovih pravic in kancler za pravosodje, so pristojni za vložitev obtožnice samo v določenih, jasno opredeljenih posebnih primerih.

Vloga in pristojnosti

V skladu z zakonom je dolžnost tožilca, da ugotovi kazensko odgovornost v kazenski zadevi – na način, ki zagotavlja pravno varnost strank in javni interes. Tožilec mora svoje pristojnosti opravljati nepristransko, hitro in gospodarno.

Tožilstvo mora upoštevati skupno opredeljene vrednote pravičnosti, pristojnosti in dobrobiti na vseh področjih dejavnosti.

Naziv državnega tožilca se nanaša na tožilca v vlogi javne službe; za razliko od drugih strank v kazenski zadevi tožilec ne deluje v svojem interesu, ampak v imenu družbe z upoštevanjem njenih interesov. Tožilec je **državni uslužbenec**, katerega dolžnost je poskrbeti, da kazenskemu dejanju sledi **primerna zakonska sankcija**. Tožilci predstavljajo **neodvisni** del finske sodne uprave.

Večino kazenskih zadev (približno 80 000 primerov letno) obravnavajo lokalne tožilske enote. Urad generalnega tožilca se na splošno ukvarja s kazenskimi zadevami, ki so pomembnejše za družbo kot celoto – nekaj ducatov zadev na leto.

Preiskava zločinov – predkazenske preiskave – je dolžnost **policije**. Ko je preiskava zaključena, se zbrano gradivo pošlje tožilcu, ki ovrednoti obtožbe v zadevi. To pomeni, da za vsako osumljeno osebo in vsako očitano dejanje tožilec oceni, ali je bilo storjeno kaznivo dejanje in ali obstaja dovolj dokazov za pregon.

Obtožnico je treba vložiti, če proti osumljencu obstaja očitni dokaz. Če dokazov ni dovolj ali če obstaja drug razlog, zakaj obtožnice ni mogoče vložiti (na primer zaradi zakonskih omejitev), se tožilec odloči, da ne bo začel pregona.

Pravne zbirke podatkov

Dodatne informacije lahko najdete na spletni strani [Urada generalnega tožilca](#) in [Ministrstva za pravosodje](#).

Sodniki

Organizacija

Na Finskem večino sodb izdajo poklicni sodniki. Na okrožnih sodiščih so tudi sodniki porotniki. Sodniki so člani neodvisnega sodstva. Svojo funkcijo opravljajo na Vrhovnem sodišču, pritožbenih sodiščih in okrožnih sodiščih, Vrhovnem upravnem sodišču in upravnih sodiščih, kot tudi na Sodišču za zavarovanja, Delovnem sodišču in Gospodarskem sodišču. Sodniki so državni uradniki in jih ni mogoče odstaviti s položaja. Sodniku ni mogoče začasno prepovedati opravljanja funkcije, razen s sodbo sodišča. Poleg tega sodnika ni mogoče prestaviti na drugo funkcijo brez njegove privolitve.

Poglavje 12 **Zakona o državnih javnih uslužbencih** vsebuje ločene zakonske določbe za sodnike kot javne uslužbence. V skladu z zakonom se določbe, ki urejajo dovoljeno odsotnost, opomin, prekinitve zaposlitve in začasni odpust ostalih javnih uslužbencev, ne uporabljajo za sodnike. V skladu z Zakonom o državnih javnih uslužbencih mora sodnik prenehati opravljati svojo funkcijo, ko doseže zakonsko določeno upokojitveno starost (za sodnike je to 68 let) ali če postane trajno delovno nesposoben.

Vloga in pristojnosti

Sodniki

Oseba, ki želi postati sodnik, mora imeti **univerzitetno diplomu iz prava** in opravljeno **enoletno usposabljanje** na sodišču prve stopnje. Običajna pot do sodniškega poklica je opravljanje dela **uradnika referenta** (višjega sekretarja) na pritožbenem sodišču, čemur sledi imenovanje na sodniško funkcijo na okrožnem sodišču ali pritožbenem sodišču. V prihodnosti bodo kandidati deležni usposabljanja. Pritožbeno sodišče objavlja prosta mesta, odbor za imenovanje sodnikov pa oceni primernost kandidatov. Sodnike imenuje predsednik republike.

Sodniki porotniki

Okrožna sodišča imajo tudi laične člane ali „sodnike porotnike“, ki v določenih primerih sodelujejo pri odločanju. Sodniki porotniki sodelujejo zlasti v **kazenskih zadevah**, lahko pa sodelujejo tudi pri **civilnih zadevah** in **najemniških sporih**. Na okrožnem sodišču zadevo obravnava en redni sodnik, ki ima vlogo predsedujočega, in trije sodniki porotniki. Sodniki porotniki imajo samostojna pooblastila in, če je potrebno, se odločitev sprejme z glasovanjem; o sodbi odloči mnenje večine. Če je v kazenskem postopku glasovanje neodločeno, prevlada mnenje, ki je najugodnejše za obtoženca; v civilni zadevi ima predsedujoči odločilni glas.

Občinski sveti imenujejo sodnike porotnike za obdobje štirih let. Vsaka občina mora imeti vsaj dva sodnika porotnika; večje občine jih imajo mnogo več. Sodniki porotniki bi morali čim bolj zastopati starostno, spolno, jezikovno in poklicno sestavo občine.

Sodnik porotnik mora biti **finski državljan**. Ljudje, ki so stari manj kot 25 ali več kot 63 let, ne morejo biti imenovani za sodnike porotnike. Ljudje na položajih na sodiščih ali kazenskih ustanovah ne morejo postati sodniki porotniki, isto velja za ljudi, ki opravljajo delo tožilcev, odvetnikov ali policijskih uradnikov. Sodnik porotnik zapriseže kot sodnik ali da svečano izjavo pred nastopom svojega položaja.

Cilj je, da naj bi vsak sodnik porotnik sodeloval na obravnavi približno enkrat na mesec ali dvanajstkrat na leto. Okrožno sodišče sodnikom porotnikom plača določeno vsoto na obravnavo in nadomestilo za izgubo dohodka.

Odvetniki za javno pravno pomoč

Organizacija

Odvetniki za javno pravno pomoč so odvetniki, zaposleni na uradih za javno pravno pomoč. So državni uradniki, ki jih imenuje minister za pravosodje. Urade za javno pravno pomoč upravlja Ministrstvo za pravosodje.

Pogoj za mesto odvetnika za javno pravno pomoč je opravljen magisterij iz prava (oikeustieteen kandidaatti) in zadostne izkušnje v pravobranilstvu in pri razsojanju. Mnogo odvetnikov za javno pravno pomoč ima tudi častni naziv varatuomari (magister prava z opravljenim sodnim usposabljanjem).

Odvetniki za javno pravno pomoč svoje delo opravljajo pred sodiščem, obvezani so k upoštevanju pravil kodeksa o ustreznem poklicnem ravnanju za odvetnike. Zanje je disciplinsko pristojna Odvetniška zbornica Finske. Več kot polovica odvetnikov za javno pravno pomoč je članov Odvetniške zbornice. Odvetniki za javno pravno pomoč so pri svojem delovanju popolnoma neodvisni.

Organizacija pravniškega poklica: odvetniki

Odvetniki

Samo odvetniki, ki so člani Odvetniške zbornice Finske, lahko uporabljajo strokovni naziv „*asianajaja*“ ali „*advokat*“. Kdor se prijavi za članstvo v **Odvetniški zbornici**, mora med drugim:

- imeti **magisterij iz prava** (LL.M.), ki mu daje pravico, da opravlja sodno funkcijo,
- biti poznan kot pošten človek,
- imeti več let izkušenj v pravniškem poklicu in drugih sodnih dejavnostih,
- opraviti poseben preskus, ki pokriva osnovne elemente pravniškega poklica in poklicne etike,
- biti neodvisen, nanj ne smejo vplivati vlada in ostale skupine z izjemo njegove stranke,
- imeti različne druge kvalifikacije.

Odgovornosti odvetnika in nadzor njegovega delovanja

Glede kazenske in odškodninske odgovornosti se odgovornost odvetnika načeloma ne razlikuje od odgovornosti ostalih državljanov. Vsak odvetnik pa mora skleniti zavarovanje za odškodninsko odgovornost za kritje stroškov, ki izhajajo iz česar koli razen predhodnega naklepa ali hude malomarnosti. Odvetniška zbornica je ustanovila kompenzacijski sklad za pokritje škode, ki izhaja iz kaznivega ravnanja odvetnika.

Poleg tega ima odvetnik poklicno odgovornost. Odbor odvetniške zbornice mora zagotoviti, da odvetniki izpolnjujejo svoje dolžnosti v skladu s poklicno etiko. Če ne, Odvetniška zbornica sproži disciplinski postopek. Takšen postopek se največkrat začne s pisno pritožbo. Kancler za pravosodje je obveščen glede odločitev, ki jih sprejme Odvetniška zbornica, in lahko vložijo pritožbo zoper te odločitve pri Pritožbenem sodišču v Helsinkih.

Odvetniška zbornica Finske je organizacija, ki jo ureja javno pravo na podlagi Zakona o odvetnikih iz leta 1958. Predhodnik te organizacije je bilo registrirano združenje z istim imenom. Vsi člani obeh organizacij so in so vedno bili odvetniki.

Odvetniška zbornica ima okrog 1850 članov, ki se imenujejo odvetniki (v finščini: asianajaja; v švedščini: advokat). Pravniške družbe zaposlujejo okrog 600 odvetnikov, od katerih jih je 120 javnih pravnih svetovalcev. Uradi za pravno pomoč prav tako zaposlujejo več kot 100 pravnih svetovalcev, ki niso člani Odvetniške zbornice.

Odvetnik, ki je bil izključen iz Odvetniške zbornice na podlagi disciplinskih ukrepov, lahko še vedno opravlja svoj poklic pod drugim strokovnim nazivom; v takem primeru pa pravnik deluje brez obveznosti odvetnika in izven nadzora Odvetniške zbornice.

Državljan Finske ali druge države znotraj Evropskega gospodarskega prostora, ki je dopolnil 25 let, je lahko odvetnik, če je pošten in živi življenje, primerno za odvetnika. Doseči mora izobrazbo, ki jo za sodni poklic določa Finska, imeti mora tudi spretnosti, ki jih zahteva opravljanje odvetniške dejavnosti, in delovne izkušnje pri opravljanju odvetniških nalog. Ne sme biti oseba v stečajju in biti mora popolnoma poslovno sposoben.

V skladu z mednarodnimi obveznostmi, ki veljajo na Finskem, lahko oseba, ki nima izobrazbe in delovnih izkušenj, zahtevanih na Finskem, ampak je poklicno izobrazbo za odvetnika pridobila v eni izmed držav Evropskega gospodarskega prostora, opravlja delo odvetnika. V takem primeru mora vlagatelj z opravljenim izpitom pri Odvetniški zbornici dokazati, da ima zadostno znanje o finski zakonodaji in opravljanju pravne prakse na Finskem.

Poleg tega oseba, ki je strokovno izobrazbo za odvetnika pridobila v državi članici Evropske unije, lahko opravlja delo odvetnika tudi brez opravljenega izpita. Sprejetje osebe za odvetnika brez opravljenega izpita je pogojeno z vpisom v register Odvetniške zbornice za dobo najmanj treh let (v tem času je oseba uporabljala strokovni naziv, dodeljen v matični državi članici) in kvalifikacijo za opravljanje odvetniške prakse v drugi državi članici (register EU). Oseba mora tudi dokazati, da je najmanj tako dolgo redno opravljal odvetniški poklic na Finskem.

Pravne zbirke podatkov

Več informacij lahko najdete na spletni strani [Odvetniške zbornice Finske](#).

Pravni svetovalci

Na Finskem lahko skoraj vsakdo svetuje in pomaga v pravnih zadevah, celo poklicno. Vendar zelo malo takih svetovalcev nima magisterija iz prava.

Delujoči pravniki, ki niso člani Odvetniške zbornice, morda ne izpolnjujejo zahtev za odvetnika ali se raje ne podvržejo zahtevam poklica. Pravniki, ki so nedavno diplomirali na univerzi, ali na primer pravniki, ki so šele začeli delovati ali so bili premeščeni z drugih pravnih področij, ne izpolnjujejo zahtev; podobno velja za pravnike s skrajšanim delovnim časom.

Notarji

Na Finskem naloge notarjev ureja zakonodaja. Notarji so zaposleni pri lokalnih registrskih uradih in pristojnih okrožnih uradih. Notarji morajo imeti opravljen magisterij iz prava (oikeustieteen kandidaatti).

Kljub mnogim podobnostim se naloge notarjev na Finskem zelo razlikujejo od nalog notarjev drugod po Evropi in v Združenih državah. Na Finskem je notar vedno državni uradnik. Notarji pa ne opravljajo poklica notarja s polnim delovnim časom; večina uradnikov, ki opravljajo notarske storitve, je tudi okrožnih registratorjev na lokalnih registrskih uradih. Zaradi svobodne narave pogodb v civilnih zadevah na Finskem notarska overitev ni pogoj za veljavnost pogodbe. Edina civilna pogodba, ki jo je na Finskem treba overiti, je pogodba za prenos lastništva nepremičnin.

Notarji med drugim overjajo podpise, kopije potrdil in življenjepise. Overjajo lahko tudi „apostille“, s čimer potrdijo, da ima podpisnik dokumenta v dokumentu naveden položaj in da je pooblaščen za podelitev dokumenta.

Ostali pravniški poklici

Izvršni organi

Organizacija

Naloge izvrševanja izvajajo lokalni sodni izvršitelji, to so okrožni sodni izvršitelji, podeželski načelniki policije in lokalni sodni izvršitelj „Åland“. Tem uradnikom pomagajo namestniki sodnih izvršiteljev, ki v praksi opravljajo večino izvršilnih nalog. V uradih za izvrševanje je zaposleno tudi pisarniško osebje. Izvršni organi so državni uradniki.

Ministrstvo za pravosodje je pristojno za splošno upravljanje in nadzor službe za izvrševanje. Nadzor nad izvrševanjem opravljajo tudi vodje sodnih uprav v državnih lokalnih uradih. Obravnavajo na primer pritožbe zoper ravnanje izvršnih organov. Vendar niti Ministrstvo za pravosodje niti vodje uprav niso pristojni, da zavrnejo ali spremenijo določen izvršilni ali drug ukrep.

Na Finskem se izvrševanje največkrat nanaša na izterjavo dolga in je tako trdno povezano s sodnim postopkom. V postopku se preuči veljavnost upnikove terjatve in nato se dolžniku izda sklep o plačilu. V primeru, da sodba ni prostovoljno upoštevana, se izvrši prisilno z izvršbo. Nekatere terjatve, kot so davki in nekatere zavarovalniške premije, je mogoče izvršiti tudi brez sodbe.

Izvršni organi morajo ščititi interese upnikov in dolžnikov. Namen pisma o izterjavi, ki ga pošljejo izvršni organi, je spodbuditi prostovoljno plačilo. Če slednje ni izvršeno, se zasežejo plače, pokojnine ali poslovni prihodki ali zarubi premoženje. Zaseženo premoženje lahko sodni izvršitelji prodajo na dražbi.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 30/06/2019